

СИЛАБУС
з курсу «Соціологія»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр»
за соціально-гуманітарним спрямуванням
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 14 годин лекції, 16 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, залік.

Викладач курсу – **Омельченко Галина Юріївна** к.е.н., ст. викладач ЗВО кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін
(<http://new.khntusg.com.ua/staff/omelchenko-galina-juriiivna>)

ОПИС КУРСУ

Пререквізити - базові знання з дисциплін: "Філософія", "Психологія", "Історія української державотворе".

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Соціологія» буде корисна майбутнім висококваліфікованим фахівцям для набуття знань і навичок розуміння оточуючих їх соціальних явищ та процесів, які відбуваються в даний момент в Україні, дослідження гострих суспільних питань соціальної нерівності, бідності та багатства, міжнаціональних, економічних та політичних конфліктів, процесів, які відбуваються у всіх інститутах українського суспільства, формування активної життєвої та громадянської позиції студентства, їх ціннісної орієнтації, в тому числі й професійної. Дисципліну «Соціологія» присвячено ознайомленню з об'єктом, предметом, структурою, категоріальним апаратом соціологічної науки, історичним розвитком соціологічної думки в Західній Європі і на Україні, з питаннями методології, методики та технології конкретних соціологічних досліджень, а також зі специфікою застосування результатів соціологічних досліджень та соціальних технологій у практичній діяльності.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- поняття суспільства як соціальної реальності та цілісної системи;
- головні етапи культурно-історичного розвитку суспільства, механізми та форми соціальних змін;
- поняття особистості як суб'єкта соціальної дії та соціальних взаємодій;
- культурно-історичні типи соціальної нерівності та стратифікації;
- мати уявлення про горизонтальну і вертикальну соціальну мобільність;
- загальні проблеми стратифікації українського суспільства, причини нерівності, взаємини соціальних груп, спільнот;
- основні етапи проведення та методи соціологічного дослідження.

вміти:

- об'єктивно, на наукових засадах, визначати місце та роль соціології в системі соціогуманітарних наук;
- визначати своє місце в соціальній структурі суспільства, а також соціальні ролі, які виконує людина в житті;
- використовувати отримані теоретичні знання для оцінки конкретних ситуацій, що виникають у повсякденному житті;
- передбачати можливі наслідки різноманітних життєвих ситуацій; формувати у себе соціологічну культуру.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів стійкого уявлення про основи фахових знань про категорії, функції та напрями теоретичної соціології, про суспільство як соціальну систему, соціальні зв'язки і відносини, соціальні інститути та групи, способи їх організації, закономірності функціонування та розвитку, наукового соціологічного мислення, здатності до розуміння і інтерпретації суспільних процесів і явищ.

Предметом вивчення «Соціології» є теоретичні концепції соціології, практичні навички проведення соціологічних досліджень з актуальних проблем сучасного життя людини в суспільстві.

Основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі викладення курсу, є надання здобувачам вищої освіти:

- аналізу суспільства як цілісної системи та її складових елементів;

- вивчення предмету, структури, функцій, принципів, методів, основних категорій та законів соціології як науки;
- ознайомлення з особливостями становлення соціології як самостійної науки;
- вивчення структури та змісту спеціальних соціологічних теорій;
- вивчення теоретичних основ проведення прикладних соціологічних досліджень, а також основних методів збору, обробки, аналізу результатів соціологічних досліджень;
- аналіз шляхів реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців здатності:

- використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства;
- уміти налагодити ефективну комунікацію між суспільством та органами державної влади і місцевого самоврядування.

Результати навчання - в результаті вивчення курсу студенти знають історію, соціології та сучасні соціологічні теорії, можуть зібрати інформацію, провести соціологічне дослідження та аналіз соціальних структур і процесів на мікро-, мезо- та макрорівні, можуть кваліфіковано асистувати на всіх етапах проведення соціальних досліджень, що їх здійснюють аналітичні центри, соціологічні інститути; компанії, які спеціалізуються на маркетингових дослідженнях, та інші організації державної та недержавної форми власності, що здійснюють соціальні дослідження.

Структура курсу

Змістовий модуль 1. «Історія та основні проблеми соціології»

Лекції:

- Тема 1. Предмет та завдання соціології. Основні етапи розвитку соціології.
- Тема 2. Суспільство як соціальна система що розвивається. Соціальна стратифікація.
- Тема 3. Соціальні організації, інститути та групи.
- Тема 4 Особистість і суспільне життя.

Практичні заняття:

- Тема 1. Соціологія як наука, її предмет та роль у суспільстві
- Тема 2. Історія розвитку соціології в країнах Західної Європи, США. Історія розвитку соціології в Україні
- Тема 3. Суспільство як соціальна система. Соціальна структура. Бідність і нерівність
- Тема 4. Теорії особистості. Сучасні соціологічні концепції.

Змістовий модуль 2. «Галузева соціологія»

Лекції:

- Тема 5. Соціологія сім'ї. Соціологія виховання та освіти
- Тема 6. Соціологія праці.
- Тема 7. Методи та організація соціологічного дослідження

Практичні заняття:

- Тема 5. Формування цінностей у сім'ї. Соціальні проблеми освіти на сучасному етапі
- Тема 6. Соціологія праці, економічного життя та соціологія села
- Тема 7. Стили поведінки в конфліктних ситуаціях. Конфлікт у групі.
- Тема 8. Соціальне прогнозування та проектування

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: **модуль 1** – 30 % семестрової оцінки; **модуль 2** – 30 % семестрової оцінки; **екзамен** – 40 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

- Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
- Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
- Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>
- Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
- Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>